

HC 10, 3-12-2010, Strafprocesrecht Rechtsmiddelen

Onderwerpen: herziening en cassatie in het belang der wet

Herziening heeft in beginsel geen schorsende werking, dus het heeft geen invloed op de tenuitvoerlegging. Met de verschillende rechtsmiddelen worden verschillende doelen of rechtsbelangen nagestreefd. Art. 456 WvSv: cassatie in het belang der wet. Indien de procureur-generaal bij den Hoogen Raad beroep in cassatie "in het belang der wet" noodig oordeelt van eenige rechterlijke beslissing of handeling, waartegen eenig gewoon rechtsmiddel niet meer openstaat, doet hij zich de stukken van het geding opzenden door tusschenkomst van het openbaar ministerie en wordt hij, ten dage voor de behandeling der zaak op zijn verzoek door den voorzitter bepaald, op de terechtzitting in zijne voordracht en vordering gehoord; hij legt daarbij zijne vordering over. De regels van cassatieberoep zijn hierbij van toepassing. Wanneer wordt cassatie in het belang der wet gevraagd? Tegen lang niet alle beschikkingen staat cassatie open.

Cassatie in het belang der wet

Verschillende hoven brengen verschillende uitspraken met zich mee. In zo'n geval wordt wel eens cassatie in het belang der wet ingesteld. Spook van Vrouwenpolder: HR: art. 12 Sv ziet ook op de toets met betrekking tot waarvoor vervolgd wordt. In deze zaak werd cassatie in het belang der wet toegepast. Tegenwoordig wil men hier meer gebruik van gaan maken. De Hoge Raad voelt zich overbelast en heeft het idee dat zij in veel zaken recht doen, waarbij hun beslissing niet vereist is. Daarom willen ze een soort verlofsysteem, waarbij ze zelf kunnen uitmaken in welke zaak zij beslissingen nemen. Zie hiertoe het rapport versterking cassatierechtspraak. In het verlengde hiervan wil zij ook dat er vaker gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot cassatie in het belang der wet. Voor partijen is dit nadelig in die zin, dat het aannemen van cassatie in het belang der wet niets uitmaakt voor de uitkomst, die verandert namelijk niet. De gevolgen voor partijen zullen dus niet veranderen.

Rapport versterking cassatierechtspraak

Niet iedere omstrede rechtsvraag leent zich voor cassatie in het belang der wet. Een omstrede rechtsvraag die een afweging van politieke standpunten vergt behoort niet door de Hoge Raad te worden opgelost. Evenmin lenen zich rechtsvragen met betrekking tot de wettelijke regeling die de wetgever van plan is te wijzigen voor behandeling door de Hoge Raad. Ook kwesties met betrekking tot recente wetgeving zijn minder geschikt voor cassatie in het belang der wet, maar er kunnen zich uitzonderingsgevallen voordoen waaruit blijkt dat een dergelijke zaak zich hier wel voor leent. De Hoge Raad leent zich dus wel voor het oplossen van problemen die vooral bij lagere rechters spelen. Van belang is dan wel dat zij contact heeft met de Raad voor de Rechtspraak en de advocatuur, om een beeld te krijgen en te houden van de problemen die er spelen. Als een zaak in kracht van gewijsde is gegaan is het nog steeds mogelijk dat de P-G cassatie in het belang der wet instelt. Het kan ook zijn dat de P-G beslist dat hij/zij wacht totdat er zich een volgende zaak voordoet met hetzelfde probleem, in de hoop dat er dan wel actie wordt ondernomen door de partijen. Er zijn ook contacten met hoven om op de hoogte te blijven van zaken die zich excellent lenen voor cassatie in het belang der wet.

Herziening

Hier wordt wel een beslissing opengebroken, in tegenstelling tot bij cassatie in het belang der wet. De wetgever heeft altijd voor ogen gehad dat het openbreken van een beslissing niet al te makkelijk moet kunnen. Er moet eerst enorme commotie zijn voordat de wetgever in actie komt. De huidige regeling is terug te voeren op 1899, die regel is ingevoerd naar aanleiding van de Hogerhuiszaken. Tegenwoordig zie je diezelfde commotie bij de Schiedammer Parkmoord en bijvoorbeeld de zaak Lucia de B. Naar aanleiding van deze zaken ligt er een wetsvoorstel ten voordele. De gedachte achter het openbreken van zo'n vonnis is beperkt: er moet een goede, zorgvuldige belangenafweging plaatsvinden waarbij de materiële waarheid enorm belangrijk is. Het moet niet zo zijn dat door herziening de rechtspleging enorm vertraagd wordt en bovendien is het zo dat herziening min of meer afbreuk doet aan de reguliere rechtsmiddelen. Herstel van fouten is mogelijk, mits het gaat om feitelijke fouten. Dat kan bij twee tegenstrijdige verklaringen, bewezenverklaringen en andere feitelijke feiten (novum). In de loop der tijd is er een derde mogelijkheid ontstaan, namelijk herziening naar aanleiding van een uitspraak van het Europese Hof.

Art 457 WvSv

Herziening van eene in kracht van gewijsde gegane eindspraak houdende veroordeeling, kan worden aangevraagd:

1°. op grond van de omstandigheid dat bij onderscheidene arresten of vonnissen, in kracht van gewijsde gegaan of bij verstek gewezen, bewezenverklaringen zijn uitgesproken, welke niet zijn overeen te brengen;
2°. op grond van eenige omstandigheid die bij het onderzoek op de terechtzitting den rechter niet was gebleken en die op zich zelve of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt in dier voege dat ernstig vermoeden ontstaat dat ware zij bekend geweest, het onderzoek der zaak zou hebben geleid, hetzij tot vrijspraak van den veroordeelde, hetzij tot ontslag van rechtsvervolging op grond dat deze niet strafbaar was, hetzij tot niet ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot toepasselijkverklaring van eene minder zware strafbepaling;
3°. op grond van een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waarin is vastgesteld dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden dan wel een protocol bij dit verdrag is geschonden in de procedure die tot de veroordeling of een veroordeling wegens hetzelfde feit op grond van dezelfde bewijsmiddelen heeft geleid, indien herziening noodzakelijk is met het oog op rechtsherstel als bedoeld in artikel 41 van dat verdrag.

De eerste herzieningsgrond, de tegenstrijdige bewezenverklaringen

Bij lid 2 moet je denken aan een ovar en een bewezenverklaring die tegenstrijdig zijn. Een voorbeeld van een tegenstrijdige bewezenverklaring uit de rechtspraak: HR 11 januari 2005. De verdachte werd veroordeeld voor poging tot doodslag. Hij is veroordeeld door het gerechtshof in Arnhem. Iemand anders is 4 jaar later bij hetzelfde gerechtshof veroordeeld voor hetzelfde feit. De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegrond en vernietigt de arresten, en verwijst vervolgens naar het gerechtshof in Leeuwarden. Van belang is dus steeds om te kijken of het gaat om twee tegenstrijdige bewezenverklaringen. Een herzieningsaanvraag was ingediend tegen een beslissing van de kantonrechter die had beslist op grond van de wet Mulder. Dit levert geen einduitspraak op in de zin van art. 457 lid 1 WvSv. Tegen zo'n beslissing kun je geen herziening vragen.

De tweede herzieningsgrond, novum

De tweede herzieningsgrond is novum, dus feitelijke dwaling. Herziening is mogelijk op grond van enige omstandigheid die bij het onderzoek op de terechtzitting de rechter niet was gebleken en die op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt in dier voege dat ernstig vermoeden ontstaat dat ware zij bekend geweest, het onderzoek der zaak zou hebben geleid, hetzij tot vrijspraak van den veroordeelde, hetzij tot ontslag van rechtsvervolging op grond dat deze niet strafbaar was, hetzij tot niet ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot toepasselijkverklaring van eene minder zware strafbepaling. > Het moet dus gaan om een omstandigheid die ten tijde van de terechtzitting wel bestond, maar die de rechter toen nog niet bekend was. Die omstandigheid brengt mee dat de rechter, die nu wel bekend is met de omstandigheid, nu wel tot of vrijspraak, of ovar, of niet ontvankelijkheid van het OM of toepassing van een minder zware strafbepaling zou komen. Het gaat dus om limitatieve uitspraken! Er moet wel een ernstig vermoeden zijn dat de rechter tot één van die 4 limitatief genoemde uitspraken zou komen.

Tweede limitatieve uitspraak: ovar

De tweede limitatieve uitspraak: hetzij tot ontslag van rechtsvervolging, op grond dat deze niet strafbaar is. Je zou kunnen denken dat het alleen gaat om ovar wegens niet strafbaarheid van het feit. Dat klopt niet, want ook ovar wegens niet strafbaarheid van de dader valt hier onder. Toen het wetboek werd geschreven was er nog geen onderscheid tussen ovar wegens niet strafbaarheid van de dader en feit. De wetgever kende toen dus nog niet het verschil tussen rechtvaardigingsgronden en schulduitsluitingsgronden. Onder ovar vallen dus zowel de ovar op de tweede als op de derde materiële vraag.

Wanneer is er sprake van een novum? 'Rood verkeerslicht'

Voorbeeld rode verkeerslicht: het gaat erom dat iemand wordt beboet voor het rijden door een rood verkeerslicht terwijl er geen verkeerslicht op die kruising staat. Die persoon wordt veroordeeld bij verstek. Het lijkt alsof er iets in het dossier zit waaruit blijkt dat er geen verkeerslicht was op die kruising. Toch verklaart de Hoge Raad de herzieningsaanvraag gegrond, omdat er nog een P-V van een opsporingsambtenaar komt waaruit blijkt dat er geen verkeerslicht op de kruising staat. In deze zaak is van belang of het de rechter ten tijde van de terechtzitting wel of niet bekend was. Als er bijvoorbeeld een briefje in het dossier zat, en de rechter had het dus kunnen zien (het lijkt dus op een soort fictie), dan is dat van belang. De Hoge Raad zag het P-V dat later binnen kwam als een 'nieuw feit'. Het novum moet een

omstandigheid zijn, die feitelijk is en het moet nieuw zijn (het mocht de rechter niet van tevoren bekend zijn). Of het nieuw is, daarvoor wordt gekeken naar of het in beginsel in het dossier staat dat de rechter ter beschikking stond. R Emmelink: aangezien in het dossier een brief ligt welke blijkens de betreffende stempel op 2 mei 1978 ter griffie van Schiedam is binnengekomen, waarop de aantekening voorkomt bij de zitting en waarvan mitsdien moet worden aangenomen dat de kantonrechter deze heeft gelezen waarin reeds op deze beweerde fout is geattendeerd, kan dit feit voor herziening op dit punt geen grond opleveren.

Conclusie Hoge Raad in ‘Rood verkeerslicht’

De Hoge Raad komt tot een andere conclusie, maar waarom? Zij rept met geen woord over het briefje dat in het dossier zat. Punt 5: grondslag van de aanvraag: de aanvrager heeft zich onder meer beroepen op de omstandigheid dat het ten tijde als in de tenlastelegging vermeld voor het verkeer rijden op de westelijke rijbaan van ... nabij de in de tenlastelegging bedoelde kruising of splitsing in het geheel geen verkeerslicht aanwezig was. Dit is het novum waar de veroordeelde zich op beroept. De Hoge Raad oordeelt hierbij: het ter verzoeken van de Hoge Raad opgemaakte ambtsedig P-V houdt als relaas van de verbalisant onder meer in dat ten tijde en ten plaats als vermeld inderdaad geen verkeerslicht was opgesteld. Het is aannemelijk dat de kantonrechter indien voren bedoelde omstandigheid bij het onderzoek der zaak bekend waren geweest, niet tot een bewezenverklaring van het ten laste gelegde zou zijn gekomen. Nu de kantonrechter de aanvraag te dier zake nochtans tot straf heeft veroordeeld, moet worden aangenomen dat de bedoelde omstandigheid bij het onderzoek van de kantonrechter niet was gebleken. De Hoge Raad heeft het dus niet over de brief, ze kijkt alleen naar het P-V dat later is binnengekomen waaruit blijkt dat er geen verkeerslicht op de kruising stond.

Mening Muller

Mulder beschrijft dit voorval op twee manieren. Allereerst wordt betoogd dat de brief in het dossier geen bewijskracht had. De kantonrechter hoefde er dus geen acht op te slaan, hij kon er omheen werken. Nu er een ambtenaar is die hierover een P-V opmaakt, heeft dit veel meer kracht. Het P-V lag nog niet in het dossier, dus daarom wijst de HR herziening toe. Hij vindt dit zelf ook niet zo'n geslaagde redenering, en daarom komt hij tot een tweede mogelijkheid: het novum in deze zaak is niet de omstandigheid dat op de litigieuze weg/ kruising geen verkeerslichten aanwezig zijn, maar het relaas van de verbalisant dienaangaande in het P-V. Dit is een soort constructie. In de Puttense moordzaak zit er eigenlijk ook geen novum in. Als de Hoge Raad ziet dat het niet kan, gaat ze er soms op deze manier omheen. Knigge en Vellinga hebben bij de herziening bij Ina Post aangegeven dat wanneer de bewijsconstructie enigszins wankel is, de Hoge Raad daar veel eerder doorheen zal breken dan wanneer het gaat om een rigide bewijsconstructie. Je zou kunnen denken dat in pertinent oneerlijke gevallen de Hoge Raad er alles aan doet om dit te herstellen. Dit is begrijpelijk, want als overmatig duidelijk is dat iemand al 10 jaar vast zit en dit ten onrechte het geval is, wil je dat vonnis inderdaad openbreken en die persoon weer vrij krijgen. Mulder met betrekking tot het slechten van de papieren muur. Gold die 'papieren muur' wel voor herziening? De Hoge Raad leek altijd te kijken naar herziening.

Een novum dat later ontstaat

Corstens geeft aan dat soms ook achteraf een novum kan ontstaan, bijvoorbeeld als iemand eerst als ongewenst vreemdeling is verklaard en die verklaring later teniet wordt gedaan. Dit heeft terugwerkende kracht terzake van een veroordeling ex art. 197 Sr. Je kunt in principe niets anders doen tegen die veroordeling, afgezien van herziening aanvragen.

Arrest geen twee bewezenverklaringen

Beide herzieningsgronden komen aan de orde. Er heeft zich een verkeersincident voorgedaan en de vraag is wie de bestuurder was. De OvJ denkt dat dit B is, en vervolgt B. A zat ook in de auto en legt een verklaring af waaruit blijkt dat S de bestuurder is. A wordt vervolgens vervolgd voor meeneed. A wordt onherroepelijk veroordeeld voor meeneed en B wordt in hoger beroep vrijgesproken. Er doet zich de vraag voor of herziening mogelijk is. De raadsman van A voert twee gronden voor herziening aan: 1: er is sprake van twee bewezenverklaringen en 2: er is sprake van een novum. De vraag is of sprake is van twee tegenstrijdige bewezenverklaringen. Dat is niet het geval, want er is sprake van een bewezenverklaring en een vrijspraak, en een vrijspraak levert geen bewezenverklaring op. Is er sprake van een novum? Volgens de Hoge Raad niet, omdat er niets is aangevoerd over de gronden waarop de vrijspraak steunt. Dat betekent dat de aanvrager geen omstandigheid of omstandigheden van feitelijke aard heeft aangevoerd die met de

aangevallen uitspraak niet verenigbaar zijn. Niet aangegeven is of B, degene die de verkeersovertreding beging, vrijgesproken werd omdat hij niet reed of omdat er een andere reden was dat hij vrijgesproken is. Onduidelijk blijft of A al dan niet meened heeft gepleegd, dit kan immers nog steeds zo zijn. Dit leidt dus ook niet tot herziening. De Hoge Raad verklaart de aanvraag dan ook niet ontvankelijk. De Hoge Raad kijkt eerst of de herzieningsaanvraag ontvankelijk is, zij kijkt dus naar de eisen die daaraan gesteld worden. Vanaf art. 461 WvSv gaat het erover wat er moet worden gebeuren wanneer de herzieningsaanvraag ontvankelijk is. Dat gaat over de procedure in herziening.

Procedure in herziening

Art. 458 WvSv: De aanvraag tot herziening wordt bij den Hoogen Raad aangebracht door het indienen van eene vordering door den procureur-generaal of door het indienen van een verzoekschrift door een veroordeelde te wiens aanzien het arrest of vonnis in kracht van gewijsde is gegaan of door zijn raadsman. Het bestuur van de raad voor rechtsbijstand kan hem met overeenkomstige toepassing van artikel 42, derde lid, en artikel 43 een raadsman toevoegen. > ook een eventuele nabestaande mag zo'n verzoekschrift indienen. Zo'n herzieningsaanvraag moet dus aan lichte vormvereisten voldoen. Er wordt altijd vrij indringend getoetst om te kijken of sprake is van een novum. Daarna krijg je het geding in revisie, dan moet je kijken wat er gebeurt. Er zijn verschillende mogelijkheden, afhankelijk van de herzieningsgrond. Art. 461 nummer 1 (niet lid 1) WvSv: vernietigt de Hoge Raad de aanvraag gegrond achtende de arresten of vonnissen (de beslissingen die er dus zijn worden vernietigd, zodat je niet meer twee tegenstrijdige beslissingen hebt), met verwijzing van de zaak naar het gerechtshof dat nog van geen daarvan kennis genomen heeft, teneinde gelijktijdig opnieuw te onderzoeken en daarbij bij één en dezelfde uitspraak recht te doen. De straf, opgelegd bij één van de vorige vonnissen of arresten, mag daarbij niet overtroffen worden. Met andere woorden: iemand mag niet ineens zwaarder worden gestraft. Als de zaak voor het eerst bij de Hoge Raad wordt aangebracht, dan wordt daarin ook in een regeling voorzien.

Lid 2: als het verziensingsverzoek gegrond is geoordeeld, dan is het zo dat de veroordeelde welke krachtens de uitspraak zijn vrijheid is ontnomen, van rechtswege vrij is en in vrijheid wordt gesteld, behoudens het bepaalde in art. 470 WvSv. Dit brengt dus ook mee dat er verder geen straf ten uitvoer wordt gelegd. De Hoge Raad doet hier verder geen inhoudelijk onderzoek en kan makkelijk zien dat er twee tegenstrijdige bewezenverklaringen zijn.

Beoordeling door de Hoge Raad in geval van novum

Bij novum gaat het anders, zie art. 462 WvSv: Indien de aanvraag betreft het geval genoemd in artikel 457, eerste lid, onder 2° of 3°, beveelt de Hoge Raad, na, zo nodig, door tussenkomst van de procureur-generaal nadere berichten te hebben ingewonnen, de verdere behandeling op de openbare terechtzitting op een daartoe door de voorzitter te bepalen dag. > Dan komt er nog een procedure bij de Hoge Raad, waarbij wordt onderzocht of het novum een ernstig vermoeden levert om de uitspraak open te breken. De P-G kan nog nadere berichten inwinnen. Vanaf art. 462 WvSv wordt de regeling gegeven dat het OM concludeert in die zaken en dat de Hoge Raad nog nader onderzoek kan laten doen. Art. 467 en 468 WvSv noemen de beslissingen die de Hoge Raad kan geven. Zo kan zij ex art. 468 WvSv de aanvraag ongegrond verklaren, waardoor de uitspraak in stand blijft. De verdachte kan dan altijd opnieuw herziening aanvragen. Als de aanvraag gegrond wordt geacht, dan geldt art. 467 WvSv: de zaak wordt naar een Hof verwezen, welke de zaak dan afdoet. De Hoge Raad die bij een novum verwijst, vernietigt niet zelf. Dat is aan het Hof om te beslissen. Het Hof kan de uitspraak handhaven (dit gebeurde vermoedelijk in de Deventer moordzaak), maar zij kan ook vernietigen en daarbij van oordeel zijn dat het OM niet ontvankelijk is, van oordeel zijn dat de verdachte niet strafbaar is of veroordelen en een minder zware straf opleggen. Bij behandeling door het Hof gelden de reguliere regels voor behandeling.

Deskundigenoordelen

Deskundigenoordelen passen niet goed in het novumbegrip. Bij Lucia de B wordt duidelijk gemaakt waarom het niet goed gaat, want Knigge noemt de derde dwalingsgrond. Dat heeft te maken met de waardering en selectie van het bewijsmateriaal. Er waren trendgraphs die gezien waren door de rechters en door de verdediging, maar men begreep niet welke informatie ze eruit moesten halen. Men dacht dat daaruit kon worden afgeleid dat er sprake was van een onnatuurlijke doodsoorzaak. Later bleek dat het juist aangaf dat er sprake was van een natuurlijke doodsoorzaak. De rechter wist dus het deskundigenoordeel niet op waarde te schatten.

Knigge: deze vragen zijn een feitelijke omstandigheid, dus daar kan in cassatie niet over geklaagd worden. In herzieningsprocedures vindt de Hoge Raad dat dit niet onder novum valt, omdat het de rechters reeds bekend was. Deze fout, gemaakt door de rechters, valt dus tussen wal en schip, waardoor verdachte een groot probleem heeft. Sommige fouten, gemaakt door rechters, kun je niet oplossen met het reguliere rechtsmiddel cassatie, maar ook niet met herziening. Er was echter een andere deskundige die het geheel anders las. De Hoge Raad vindt dit in principe geen novum, want er kunnen altijd deskundigen zijn die een andere mening zijn toegegaan.

Puttense moordzaak

In de Puttense moordzaak ging het over de sleeptheorie. De deskundige Eskens zei eerst bij het Hof dat de sleeptheorie mogelijk was, en daar hechtte het Hof veel belang aan in de bewijsconstructie. De man werd veroordeeld, hoewel er een druppel sperma op het bovenbeen van het slachtoffer was gevallen dat niet overeen kwam met dat van verdachten. Door de sleeptheorie was daar een verklaring voor, waardoor veroordeling mogelijk was. Na veroordeling zei de deskundige dat hij terug kwam op zijn sleeptheorie. Leverde dit een novum af? De Hoge Raad vond dit lastig, want in 4.11. stelt zij: 'als grondslag voor een herziening kan worden gezien voor zover hier van belang krachtens het eerste lid aanhef en onder 2 van art. 457 WvSv slechts dienen door opgave van bewijsmiddelen gestaafde omstandigheid die de rechter niet is gebleken en die op zichzelf of in verband met vroeger geleverde bewijzen niet met de uitspraak bestaanbaar schijnt, in dier voege dat het ernstige vermoeden bestaat dat zij bekend geweest bij het onderzoek van de zaak tot vrijspraak van de veroordeelde zou hebben geleid. De hier bedoelde grondslag voor een herzieningsaanvraag, hierna als novum aan te duiden, kan slechts een omstandigheid van feitelijke aard betreffen. Een mening, overtuiging of gevolgtrekking kan in het algemeen niet als een zodanig feitelijke omstandigheid worden aangemerkt. Dus een ander deskundigenoordeel valt dus niet onder het novumbegrip. Het oordeel van een deskundige kan dus in beginsel slechts als een novum gelden, voor zover daarbij wordt uitgegaan van feiten en omstandigheden van feitelijke aard welke niet bekend waren danwel niet geacht kunnen worden bekend te zijn geweest aan de rechter die de uitspraak waarvan herziening wordt gevraagd, heeft gewezen. Nieuwe feiten bijvoorbeeld, waarop een deskundige zijn nieuwe oordeel baseert, kunnen wel een novum zijn.

In beginsel, onder bijzondere omstandigheden als in het onderhavige geval kunnen meebrengen dat daarover anders moet worden geoordeeld. 4.12.: 'het onderhavige wordt hierdoor gekenmerkt dat het hiervoor overwogene niet anders kan zijn dan dat het Hof bij de beoordeling van de overtuigende kracht van het gebezigde bewijsmiddelen in aanmerking heeft genomen dat het aangetroffen sperma waarschijnlijk afkomstig was van een eerder niet met onderhavige verkrachting verband houdende seksuele contacten van het slachtoffer met een derde, terwijl het de mogelijkheid van een zodanig feitelijke toedracht heeft ontleend aan het in hoger beroep door professor Eskens gegeven oordeel. En het door die deskundige in de strafzaak gegeven oordeel staat dus in rechtstreeks verband met de bewezenverklaring (de Hoge Raad verwijst hier naar de bewijsconstructie. De Hoge Raad lijkt dus van mening te zijn dat het niet valt onder het novumbegrip, maar dat in dit bijzondere geval toch sprake is van een novum. Daarom breken ze de uitspraak open).

Indien de verdachten in hun herzieningsaanvraag een deskundigenrapport van een collega van Eskens hadden overgelegd en het deskundigenrapport de door Eskens getrokken conclusie zou hebben bekritiseerd, had de Hoge Raad de aanvraag dan, gezien de onderhavige uitspraak, gegrond verklaard? Maakt het dus uit of de deskundige terugkomt op zijn uitspraak, of speelt dat geen rol? De Hoge Raad houdt vast aan het criterium dat wanneer een deskundige terugkomt op zijn eigen oordeel, dat zwaarder weegt dan wanneer een andere deskundige het oordeel van de eerste deskundige tegenspreekt. Dit is begrijpelijk, want er is bijna altijd wel een deskundige te vinden die een andere mening is toegegaan.

Er is een wetsvoorstel waarbij 'omstandigheid' wordt vervangen door 'gegeven'. De gewijzigde deskundigenoordelen moeten daarbij ook onder het novumbegrip komen te vallen. Het is onduidelijk of dit een verbetering is, want de herzieningsregeling wordt hiermee wellicht te ruim.